

Рівненський державний
гуманітарний університет

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів
здобувачів вищої освіти

№ 8
2023

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 8

Рівне, 2023

3. Істинюк І. Д. Педагогічні умови підготовки дітей до школи в освітньому просторі приватного закладу позашкільної освіти ЦРД «ІриСкА». *Наукові записки*. Серія : Педагогічні науки. 2020. Вип. 188. С. 84–89.

4. Клочко Н. Л. Вступ до школи як загальнопедагогічна проблема в розвитку початкового навчання в Україні (XX століття) : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Вінниця, 2011. 23 с.

5. Ковшар О. В., Бойко С. П. Аналіз феномену «готовність дітей старшого дошкільного віку до нової соціальної позиції «школяр»». *Актуальні проблеми сучасної дошкільної та вищої освіти* : зб. наук. доп. С. 135–141.

6. Макаревич А. В., Лимар Ю. М. Психолого-педагогічні умови підготовки дітей до навчання в новій українській школі як наукова проблема. *Молодий вчений*. 2019. № 8 (72). С. 63–67.

7. Пащенко Т. М. Готовність педагогічних працівників до стандартизації підготовки молодших спеціалістів. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgnpu_2018_2\(2\)_3](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgnpu_2018_2(2)_3) (дата звернення: 21.10.2023).

8. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. *Вибр. твори*: в 5-ти т. Київ : Рад. школа, 1976. Т. 3. С. 7–278.

УДК 159.98:331

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ КЛІМАТ У ТРУДОВОМУ КОЛЕКТИВІ

Гвалдене Лариса, здобувач ОС «магістр»

спеціальності 053 «Психологія», 1 курс, РДГУ

Науковий керівник: Безлюдна В.І., канд.пед.наук, професор

Постановка проблеми. Значна частина життя людини пов'язана з її колективною трудовою діяльністю. Взаємодія працівників у колективі відіграє ключову роль у формуванні продуктивного та сприятливого робочого середовища. В такому середовищі працівники мають можливість вільно висловлювати свої думки, діляться ідеями. Кожен працівник відчуває себе частиною команди. Управління в такій команді прозоре і відкрите, що збільшує довіру та сприяє формуванню відповідальності за спільні досягнення. Сприятливий соціально-психологічний клімат у трудовому колективі є важливим чинником успішної роботи підприємства і задоволення працівників їхньою професійною діяльністю.

Метою повідомлення є висвітлення шляхів формування соціально-психологічного клімату в трудовому колективі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблемі соціально-психологічного клімату присвячена низка наукових досліджень у різних країнах. Слід зазначити, що ні у вітчизняній, ні у зарубіжній літературі не існує універсального визначення поняття соціально-психологічного клімату, немає і повної єдності у термінології.

Одним із перших, до питання розкриття сутності терміну «психологічний клімат» звернувся Н. С. Мансуров. На його думку, психологічний клімат це емоційне забарвлення психологічних зв'язків членів виробничого колективу, що виникає на основі близькості, симпатії, збігу характерів, інтересів, схильностей [1]. Натомість, доктор філософських наук В. М. Шепель пропонує визначення соціально-психологічного клімату через виокремлення його трьохкомпонентної будови. До так званих «кліматичних зон» вчений відносить соціальний, моральний та психологічний клімат. При цьому, соціальний клімат визначається тим, наскільки членами колективу усвідомлені цілі і завдання суспільства, наскільки вони здатні дотримуватися всіх конституційних прав і обов'язків громадян країни. Моральний клімат пов'язаний із системою моральних цінностей, які панують у спільноті. І, нарешті, психологічний клімат це неофіційні відносини, які складаються між працівниками у виробничому колективі [2].

Психологічний клімат, який спостерігається у різних колективах, може різнитися за своїм змістом та спрямованістю. А отже, прийнято виокремлювати три основних види

психологічного клімату: з позитивною, негативною та нейтральною спрямованістю. Клімат з позитивною спрямованістю називають сприятливим, або здоровим. Клімат з негативною спрямованістю має назву несприятливого, або нездорового. Клімат, спрямованість якого чітко не визначена, є нейтральним [3].

Найважливіші ознаки сприятливого соціально-психологічного клімату групи (колективу) включають дві системи змінних: суб'єктивні і об'єктивні. До суб'єктивних ознаки відносять наступні характеристики:

- наявність у виробничому колективі довіри та взаємовимогливості членів спільноти один до одного;
- доброзичливість і ділові претензії;
- вільне висловлювання думок щодо справ колективу чи поведінки окремих осіб;
- відсутність тиску з боку керівництва на підлеглих і визнання за ними права приймати рішення, значущі для справ колективу;
- достатня поінформованість членів колективу про завдання та стан справ у колективі;
- високий ступінь емоційного включення та взаємодопомоги у ситуаціях, якщо є у цьому потреба;
- усвідомлення і взяття відповідальності на себе за стан справ у групі кожним із її членів.

Об'єктивні ознаки соціально-психологічного клімату виробничого колективу:

- висока результативність діяльності;
- низька плинність кадрів;
- високий рівень трудової дисципліни;
- відсутність напруженості й конфліктності в колективі тощо [4].

Визначення факторів, які впливають на створення сприятливого психологічного клімату в колективі, є ключовим для ефективного вирішення цієї проблеми.

На формування соціально-психологічного клімату в колективі впливають фактори макросередовища та мікросередовища. Стосовно факторів макросередовища, які впливають ззовні, слід зазначити, що жодна група не може існувати, а тим більше розвиватися, ізолювано від навколишнього світу. До таких факторів належать:

- соціально-психологічні тенденції науково-технічного прогресу;
- особливості суспільно-економічної формації на конкретному етапі розвитку суспільства;
- особливості діяльності органів управління, вищих за рівнем;
- соціально-психологічні особливості територіального району, в якому функціонує організація.

Значно більше впливають на соціально-психологічний клімат колективу фактори мікросередовища, основні з яких:

- особливості матеріально-економічних, технологічних та організаційно-управлінських умов праці в колективі та ступінь задоволення людей цими факторами;
- особливості формальної структури в колективі та її співвідношення з неформальною;
- стиль керівництва колективом установи;
- рівень психологічної культури керівника та співробітників тощо [5].

Вище перераховані фактори взаємодіють і узгоджуються між собою. Взаємодія між лідерством і комунікацією створює основу для соціально-психологічного клімату. Лідер, який ставиться до співробітників з розумінням і підтримує, сприяє створенню відкритого середовища для спілкування та взаєморозуміння. Ефективна комунікація, в свою чергу, дозволяє лідеру отримувати зворотній зв'язок від своєї команди. Взаємозумовляють один одного і інші фактори: взаємини між колегами і наявність довіри; виникнення конфліктів та

стратегії їх запобігання і вирішення; задоволеність роботою та взаємна підтримка; стиль керівництва та взаємне визнання і прийняття.

Висновки. Отже, створення сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі – це складний та багатогранний процес, який потребує зусиль і співпраці всіх учасників команди. Взаємодія та взаорозуміння між членами колективу формують основу для позитивного робочого середовища. Сприятливий соціально-психологічний клімат є не лише ключем до гармонізації взаємин в колективі, а й визначальною умовою для досягнення високих результатів та продуктивної роботи всієї команди.

Список використаних джерел

1. Цимбалюк І. М. Психологія спілкування : навч. посібн. Київ: ВД «Професіонал», 2004. 304 с.
2. Галстян К. Г., Лисюк М. В. *Забезпечення належного соціально-психологічного клімату в трудовому колективі* : матеріали ІХ Всеукраїнської наук.-практ. конф. курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів, Львів: ЛДУ БЖД, 2019. С. 152.
3. Технології роботи організаційних психологів : навч. посібн / за наук. ред. Л. М. Карамушки Київ: Фірма «ІНКОС», 2005. 178 с.
4. Бикова І. М. *Соціально-психологічний клімат в колективі бізнес-організації: теоретичні аспекти* : зб. наукових праць інституту психології імені Г.С.Костюка НАПНУ. С. 244. URL: <http://appsychology.org.ua/data/jrn/v9/i10/30.pdf>
5. Лескова Л. Ф. *Формування сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі установи соціальної сфери*. Молодий вчений. Одеса. 2017. № 4 (44). С. 100.

УДК 159.98[331.54:004]

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ РЕКРУТЕРА ІТ СФЕРИ

Горшковська Лілія, здобувач ОС «магістр»

спеціальності 053 «Психологія», 1 курс, РДГУ

Науковий керівник: Безлюдна В. І., канд. пед. наук, професор

Постановка проблеми. Протягом останнього десятиліття Україна продовжує активно розвивати свої технологічні потужності та зберігає за собою звання потужного ІТ кластеру Східної Європи. Частка ІТ в експорті послуг у 2022 році досягла вже 45,6%, а в загальному експорті України – 12,9% [4]. Попри війну, українська ІТ-індустрія продовжує працювати на збереження та зміцнення своєї позиції на світовому ринку, активно презентувати себе. Так як вона адаптивна та має глобальний вимір, світові процеси для неї більш значущі, аніж внутрішні, і навіть війна спричиняє менш різкі зміни, ніж рецесія та хвиля скорочень після надмірного надлишку залучених в онлайн-сфері людей, спричинених пандемією.

Як відомо, головна цінність технологічного сектору – таланти. З початком повномасштабної війни та глобальною кризою в ІТ-галузі все перевернулося з ніг на голову: вакансій стало менше, кандидатів на одну позицію побільшало в рази. Тож, у роботі рекрутерів знову відбулася зміна фокусів. Сьогодні вони перейшли від ринку кандидата до ринку роботодавця [1]. Робота рекрутера є беззаперечно важливою складовою успішності будь-якої компанії. Адже він відповідає за залучення нових талантів, які допоможуть компанії рости і розвиватися. Рекрутер майбутнього має бути готовим до нових викликів і розвивати необхідні компетенції, щоб відповідати потребам ринку праці, який постійно змінюється.

Тож **метою дослідження** є виявлення професійних та особистісних компетенцій фахівців з підбору персоналу, які, детермінуючи успіх у професійній сфері, забезпечують їм високий рівень конкурентності, виокремлення та психологічне благополуччя.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідженням управління персоналом на підприємстві в цілому та питанням підбору кадрів займалася велика кількість вітчизняних та зарубіжних науковців, серед яких: Л. М. Карамушка, Г. В. Назарова, І. Ю. Жилиєва,

ЗМІСТ

Частина 1.

ТЕОРЕТИКО-ЕМПІРИЧНИЙ КОНТЕНТ МОЛОДІЖНИХ ПОШУКІВ

Андрюшина Світлана Взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'я як необхідна умова гендерного виховання дітей дошкільного віку	3
Волощук Вікторія Дидактична гра як засіб формування розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку	5
Волощук Вікторія Педагогічні умови формування розумових здібностей дітей старшого дошкільного віку засобами дидактичної гри	7
Гарбарчук Діана Підготовка дитини до навчання у школі як предмет наукового дослідження	10
Гвалдене Лариса Соціально-психологічний клімат у трудовому колективі.....	13
Горшковська Лілія Психологічні аспекти діяльності рекрутера ІТ сфери.....	15
Гузик Оксана, Широких Анастасія Організації корекційної роботи з дітьми із затримкою мовленнєвого розвитку	18
Дацюк Юлія Я-концепція підлітків патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку як актуальне завдання дошкільної освіти.....	21
Давидчук Олена Психологічні особливості врегулювання професійних конфліктів у діяльності психолога закладу дошкільної освіти.....	23
Дацюк Юлія Патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку як актуальне завдання дошкільного віку	26
Дем'янюк Вікторія Організаційно-методичні засади психодіагностики особливостей формування емпатії у дітей молодшого шкільного віку	28
Дружиніна Інна Анатоліївна, Парчук Т. Сімейні цінності : сучасний погляд.....	31
Зіборов Людмила Корекція тривожності методами когнітивно-поведінкової терапії у родинах військовослужбовців	33
Ковалик Олександра Шляхи інтенсифікації англомовного освітнього простору в українській школі як вияв євроінтеграційних процесів.....	35
Копилова Олена Психологічний супровід відхилень нервово-психічного розвитку дітей молодшого шкільного віку	38
Климчук Ілона Діагностичний аспект вивчення особливостей емоційної студентів у період кризи	39

Краля Катерина Вимірювання самоефективності дорослих українців	42
Лицюк Анастасія Особливості формування самооцінки в підлітковому віці	45
Малець Катерина, Широких Анастасія Застосування ігрових методів корекції мовлення дітей із фонетико-фенематичним недорозвинення мови.....	48
Машук Ольга, Широких Анастасія Економічні, екологічні та педагогічні аспекти національної самосвідомості та її формування	52
Мовчко Олег Неконструктивні аспекти копінг-стратегій у студентів в сучасних реаліях.....	54
Наумович Світлана Особливості само сприйняття жінок молодого віку у контексті використання соціальних мереж	57
Павловська Катерина Особливості комунікативного розвитку дітей старшого дошкільного віку	59
Подляшук Олеся Діагностичні засади вивчення психологічних особливостей емоційного вигорання педагогів	62
Попко Олександр Чинники емоційного вигорання у працівників органів внутрішніх справ.....	64
Савчук Валерія Поняття «Психологічне здоров'я особистості» у сучасному науковому осмисленні	66
Сербін О.В., Парашак С. Осмислення молоддю сучасності з позиції вічних цінностей у творі власного авторства «З партитури майдану».....	68
Степанський Ян, Безлюдна Валентина Молодіжні наративи у сфері інтимних стосунків	71
Тадєєв Гордій Психологічні особливості комунікативної культури фахівців торговельної сфери.....	73
Федяк Ольга Опанасюк Ірина Вплив стилю сімейного виховання на розвиток самооцінки підлітка	76
Шоцька Марина Арттерапія як метод гармонізації емоційного стану особистості	77

Частина 2.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КРЕАТИВ: «СТУДЕНТСЬКИЙ ДАРУНОК УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ» (авторські казки)

Бондарчук Анна Фея та ворогуючі королівства	81
Демчинська Васирина Казка про інструменти душі	82
Дець Юлія Як лисичка Лідочка перемогла свій страх	83

Лавор Софія Казка про Сонячний Промінчик. Відкрий своє сяйво	84
Манзирєва Яна Історія двох сестер. Казка про Асертивність і Конформізм.....	85
Мельник Анастасія Віра в перемогу	86
Несенчук Аліни Безпека у серцях.....	87
Сірман Вікторія Казка про маленького хлопчика у великому світі	88
Тітарчук Вікторія Захоплюючий шлях до Дружби: Психокорекційна казка про подолання самотності	89